C/2024/5658

23.9.2024.

IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA NADZORNOG ODBORA OLAF-A – 2023.

(C/2024/5658)

Članovi odbora

Teresa ANJINHO
Predsjednica nadzornog odbora OLAF-a
Članica odbora od 23. rujna 2022.

Bivša zamjenica pučkog pravobranitelja i neovisna stručnjakinja za ljudska prava, Portugal

Dušan STERLE
Član odbora od 28. ožujka 2022.

Bivši direktor Ureda za nadzor proračuna Republike Slovenije, Ministarstvo financija

Marita SALGRĀVE
Članica odbora od 23. rujna 2022.

Bivša članica Vijeća i direktorica revizije, Vrhovna revizijska institucija, Latvija

Bivša izvršna direktorica Središnje agencije za financiranje i ugovaranje (posredničko tijelo za europske strukturne i investicijske fondove), Ministarstvo financija, Latvija

Angelo Maria QUAGLINI
Član odbora od 23. rujna 2022.

Sudac Revizorskog suda, Italija

Thierry CRETIN
Član odbora od 9. rujna 2022.

Bivši francuski član sudbene vlasti (istražni sudac, zamjenik javnog tužitelja, glavni tužitelj) Bivši direktor Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača i Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove Europske komisije

Predgovor

Nakon razdoblja prilagodbe koje je uslijedilo nakon potpune obnove sastava nadzornog odbora 2022., odbor je 2023. započeo sa sveobuhvatnim razmatranjem svojih metoda i plana rada, kao i prioriteta i glavnih problema kojima se treba posvetiti tijekom mandata. Tu je godinu obilježio i početak rada odbora na OLAF-ovim revidiranim smjernicama o istražnim postupcima, koji je još u tijeku, kao i važan dovršetak prve analize dopunskih istraga koje je OLAF proveo od osnivanja Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO).

Nakon nekoliko konstruktivnih razmjena mišljenja između odbora i OLAF-a, u studenom 2023. glavni direktor OLAF-a službeno je, u skladu s člankom 17. stavkom 8. Uredbe o OLAF-u, zatražio od odbora da iznese opaske o novim smjernicama o istražnim postupcima koje OLAF namjerava donijeti 2024. Odbor smatra da je vrlo važno da OLAF revidira smjernice o istražnim postupcima kako bi ažurirane smjernice bile detaljne, jasne i sveobuhvatne. U njima bi se trebale uzeti u obzir sve promjene od donošenja trenutačnih smjernica o istražnim postupcima, brojne preporuke koje je odbor dao posljednjih godina i suradnja s EPPO-om u okviru šire strukture EU-a za borbu protiv prijevara.

Isto tako, kako bi stekao bolji uvid u razvoj suradnje OLAF-a s EPPO-om, odbor je u srpnju 2023. od glavnog direktora OLAF-a zatražio da mu dostavi popis svih dopunskih istraga koje je OLAF pokrenuo od početka rada EPPO-a. Na temelju popisa 70 dopunskih istraga koje je OLAF proveo od lipnja 2021., kad je EPPO započeo s radom, odbor je u prosincu 2023. donio nacrt mišljenja o dopunskim istragama OLAF-a. Mišljenje je službeno doneseno u veljači 2024. i rezultat je prve detaljne analize više od 40 zaključenih dopunskih istraga OLAF-a koju je proveo odbor. Odbor je u svojim zaključcima pohvalio izniman trud koji su EPPO i OLAF uložili kako bi taj novi mehanizam bio uspješan u borbi protiv prijevara. Analiza tih predmeta pokazala je predanost i profesionalnost obiju strana. Odbor je OLAF-u dao dvije preporuke o tome kako da u suradnji i komunikaciji s EPPO-om bude što transparentniji i primjenjuje dobru administrativnu praksu.

Pojam dopunskih istraga vjerojatno će se mijenjati kako OLAF bude stjecao iskustvo u tom području. Odbor će zato i dalje na godišnjoj razini pratiti OLAF-ove dopunske istrage. Cilj je zakonodavcu EU-a i dionicima u EU-u pružiti dodatni uvid u provedbu dopunskih istraga i u važnost tih istraga za suradnju između dva glavna elementa strukture EU-a za borbu protiv prijevara. Ti će uvidi biti korisni za predstojeću reviziju Uredbe o EPPO-u i Uredbe o OLAF-u.

Odbor je u svibnju 2023. donio Mišljenje 1/2023 o prednacrtu proračuna OLAF-a za 2024. Bio je svjestan da je proračun pripremljen u kontekstu trenutačnog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i stalnog strogog nadzora koji Komisija provodi nad svim administrativnim rashodima. Nakon temeljite analize i razmjene mišljenja s OLAF-om odbor je: i. podsjetio na iznimnu važnost odgovarajućih ljudskih resursa za održavanje visoke razine uspješnosti OLAF-a; ii. izrazio stajalište da je prednacrt proračuna u skladu s njegovim prijavljenim potrebama i iii. u potpunosti podržao zahtjev OLAF-a za dodatna radna mjesta. Konkretno, tu je podršku izrazio uzimajući u obzir nove strateške zadaće dodijeljene OLAF-u, kao što su provedba istraga i pružanje operativne potpore državama članicama u vezi s Mehanizmom za oporavak i otpornost, operativna suradnja s EPPO-om, rješavanje pritužbi podnesenih nadzorniku postupovnih jamstava i očekivano sudjelovanje OLAF-a u dugoročnoj obnovi Ukrajine.

Vrijedi spomenuti i redovite kontakte i sastanke koje je odbor 2023. održavao s institucijama EU-a te partnerima i dionicima OLAF-a. To nije samo pridonijelo povećanju vidljivosti odbora, već je, u duhu suradnje, unaprijedilo i protok informacija te omogućilo prikupljanje više povratnih informacija o radu OLAF-a.

Naposljetku, u ime članova htjela bih zahvaliti glavnom direktoru OLAF-a na otvorenoj i iskrenoj komunikaciji s odborom. Također bih željela istaknuti dragocjenu potporu koju su članovi tajništva pod vodstvom svojeg voditelja pružili odboru unatoč velikom manjku osoblja u tajništvu 2023. U tom pogledu odbor uvažava ustrajnost glavnog tajnika Komisije da tajništvu osigura potrebne ljudske resurse za pružanje potpore odboru i nadzorniku postupovnih jamstava.

Teresa ANJINHO

Predsjednica nadzornog odbora

Sadržaj

Stranica

Predgovor 2

1. Ukratko o odboru 5

2. Nadzorne aktivnosti nadzornog odbora 6

2.1 *Nadzor OLAF-ova proračuna i resursa: Mišljenje 1/2023 o prednacrtu proračuna OLAF-a za 2024.* 6

2.2 *Nacrt mišljenja o dopunskim istragama OLAF-a i EPPO-a* 6

2.3 *Nadzor nad trajanjem OLAF-ovih istraga* 7

2.3.1 *Izvješća o istragama duljima od 12 mjeseci koje je odbor primio 2023.* 8

2.4 *Nadzor odbora nad pojedinačnim pritužbama podnesenima OLAF-u* 9

2.5 *Revizija OLAF-ovih smjernica o istražnim postupcima* 10

3. Suradnja 11

3.1. *Suradnja s OLAF-om* 11

3.2. *Odnosi s dionicima* 11

4. Upravljanje i resursi 12

4.1. *Načini rada nadzornog odbora* 12

4.2. *Tajništvo* 12

4.3. *Proračunska pitanja* 12

1. **Ukratko o odboru**

1. Nadzorni odbor Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) („odbor”) je neovisno tijelo osnovano Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) („Uredba o OLAF-u”). Njegova je svrha jačanje i jamčenje neovisnosti OLAF-a redovitim nadzorom nad provedbom istražne uloge OLAF-a.

2. Odbor se sastoji od pet neovisnih vanjskih stručnjaka („članovi”), koje na pet godina dogovorno imenuju Europski parlament, Vijeće i Europska komisija ([2]). Članovi obavljaju svoju ulogu potpuno neovisno. Oni ne smiju tražiti niti primati upute ni od jedne države, institucije, tijela, ureda ili agencije EU-a. Odboru u radu pomaže tajništvo, koje radi trajno pod izravnim vodstvom odbora i neovisno o Komisiji, OLAF-u ili bilo kojem drugom tijelu. Tajništvo ima važnu ulogu jer odboru olakšava izvršavanje zadaća nadzora.

3. S obzirom na prirodu OLAF-ovih istraga, protiv odluke glavnog direktora OLAF-a o pokretanju ili zaključenju istrage nije moguće uložiti pravni lijek pred sudovima EU-a ([3]). To znači da, zajedno s nadzornikom postupovnih jamstava (koji rješava pritužbe protiv OLAF-a zbog nepoštovanja postupovnih jamstava i pravila koja se primjenjuju na istrage ([4])), odbor ima ključnu ulogu kao neovisno tijelo kojem su povjereni nadzor i preispitivanje načina na koji OLAF provodi istrage. Odbor je stoga u povlaštenom položaju jer institucijama EU-a pruža uvid u rad OLAF-a na temelju svoje nadzorne uloge te osigurava da OLAF radi na zakonit način i u skladu s primjenjivim postupovnim jamstvima.

4. U skladu s Uredbom o OLAF-u odboru je povjerena trostruka uloga: i. redovit nadzor nad istražnom ulogom OLAF-a, ii. pružanje pomoći glavnom direktoru OLAF-a u obavljanju njegovih dužnosti i iii. izvještavanje institucija EU-a.

5. Konkretno, redovitim nadziranjem OLAF-ovih istraga odbor nastoji zajamčiti:

   i. da nema vanjskog uplitanja u istražnu ulogu OLAF-a;

   ii. da glavni direktor sve odluke donosi u skladu s načelima zakonitosti i nepristranosti i da su one u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i postupovnim jamstvima ([5]).

6. Odbor u okviru tog djelovanja i. glavnom direktoru OLAF-a upućuje **mišljenja** i, prema potrebi, **preporuke** o istražnim aktivnostima OLAF-a, trajanju njegovih istraga i sredstvima koja su OLAF-u potrebna za provođenje tih istraga te ii. sastavlja **opaske** o nacrtu OLAF-ovih smjernica o istražnim postupcima. Odbor se svojim mišljenjima i preporukama nikad ne upliće u provođenje tekućih istraga.

([1]) Članak 15. stavak 2. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom (EU, Euratom) 2016/2030 i Uredbom (EU, Euratom) 2020/2223. Dostupno na https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) Kako bi se očuvalo iskustvo stečeno radom u odboru, članovi se mijenjaju naizmjenično u skladu s Uredbom o OLAF-u.

([3]) Predmet T-658/17, Stichting Against Child Trafficking protiv Europske komisije, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Vidjeti članak 9.a stavak 8. Uredbe o OLAF-u.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf.

2. **Nadzorne aktivnosti nadzornog odbora**

2.1. ***Nadzor OLAF-ova proračuna i resursa: Mišljenje 1/2023 o prednacrtu proračuna OLAF-a za 2024.***

7. Nadzorni odbor OLAF-a svake godine donosi mišljenje o prednacrtu proračuna OLAF-a kako bi se institucijama EU-a zajamčilo da se u nacrtu proračuna uzima u obzir neovisnost istražne uloge OLAF-a. Na temelju tog mišljenja smatra se da OLAF ima dostatne resurse za pružanje djelotvorne i učinkovite međuinstitucijske usluge borbe protiv prijevara. Glavni direktor OLAF-a to mišljenje može iskoristiti pred proračunskim tijelom EU-a i tijelom EU-a zaduženim za davanje razrješnice.

8. Odbor je 31. svibnja 2023. izdao Mišljenje 1/2023 o prednacrtu proračuna OLAF-a za 2024. U njemu je utvrdio da je predviđeni proračun OLAF-a povećan za 4,40 %, u skladu sa smjernicama Komisije za daljnje mjere štednje. Međutim, odbor je izrazio zabrinutost zbog učinka tih mjera na ljudske resurse OLAF-a i napomenuo da bi znatno smanjenje broja zaposlenih moglo dovesti do toga da OLAF više ne bi mogao zapošljavati kvalificirano i specijalizirano osoblje u području istraga i povrata imovine. Odbor smatra da je važno da OLAF raspolaže odgovarajućim ljudskim resursima kako bi održao visoku razinu uspješnosti, posebno u novim zadaćama koje je počeo obavljati, a koje su povezane s nizom strateških inicijativa za Europsku komisiju. Te inicijative uključuju istrage i operativnu potporu državama članicama u području Mehanizma za oporavak i otpornost, mehanizma uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, suradnje s EPPO-om i rješavanja pritužbi podnesenih nadzorniku postupovnih jamstava.

9. Odbor je napomenuo i da je, s obzirom na to da su države članice dogovorile nultu stopu financijskog učinka za osnivanje EPPO-a, većinu financijskog učinka u pogledu ljudskih resursa morao snositi OLAF. Očekivalo se da će OLAF prenijeti 16 dodatnih radnih mjesta u EPPO do siječnja 2023. (dio od ukupno 45 radnih mjesta koja će se dodijeliti za potrebe osnivanja EPPO-a).

10. U tom kontekstu i nakon analize OLAF-ovih obrazloženja za traženje 16 dodatnih radnih mjesta, odbor je podržao taj zahtjev s obzirom na nove zadaće dodijeljene OLAF-u (Mehanizam za oporavak i otpornost, Instrument za Ukrajinu, sankcije i pritužbe podnesene nadzorniku postupovnih jamstava). Budući da je OLAF 2023. već prenio 16 vlastitih radnih mjesta u EPPO, OLAF-ov zahtjev za dodatna radna mjesta više se smatrao mjerom za kompenzaciju smanjenja resursa, a ne za njihovo neto povećanje.

2.2. ***Nacrt mišljenja o dopunskim istragama OLAF-a i EPPO-a***

11. U skladu s Uredbom o OLAF-u, OLAF može nadopuniti aktivnosti EPPO-a radi „olakšavanja donošenja mjera predostrožnosti ili financijskih, stegovnih ili administrativnih mjera” ([6]).

12. Kako bi bolje i potpunije razumio opći okvir u kojem OLAF provodi dopunske istrage, u srpnju 2023. odbor je od glavnog direktora OLAF-a zatražio da mu dostavi popis: i. svih dopunskih istraga koje je OLAF pokrenuo od donošenja Uredbe o EPPO-u i ii. informacija o vođenju tih istraga. Na temelju informacija koje mu je OLAF dostavio odbor je na plenarnoj sjednici održanoj 20. rujna 2023. odlučio izdati mišljenje kako bi detaljnije ispitao kako je OLAF primjenjivao relevantne pravne odredbe o dopunskim istragama i njegovoj suradnji s EPPO-om.

([6]) Članak 12.f Uredbe o OLAF-u.

13. Odbor je u prosincu 2023. donio nacrt mišljenja koji je, nakon što je zaprimio primjedbe OLAF-a, službeno donio u veljači 2024 ([7]). Proučio je 70 dopunskih istraga koje je OLAF proveo u razdoblju od lipnja 2021. do studenog 2023. i usredotočio se na zaključene dopunske istrage (42 predmeta).

14. Odbor je razmotrio: i. prirodu i opseg suradnje delegiranih europskih tužitelja i istražitelja OLAF-a koji su sudjelovali u tim istragama; ii. redoviti protok informacija između tih dviju strana tijekom tog postupka; iii. usklađenost s primjenjivim pravilima i odredbama radnog dogovora koji su sklopili OLAF i EPPO i iv. trajanje dopunskih istraga.

15. Jedan od prvih zaključaka odbora bio je taj da, ako bi EPPO u praksi tijekom prethodne neformalne komunikacije uložio prigovor na OLAF-ovu namjeru pokretanja dopunske istrage, OLAF ne bi podnio službeni pisani zahtjev u tom pogledu. Stoga ne bi postojao službeni trag OLAF-ova prijedloga i EPPO-ovih razloga za ulaganje prigovora na njega.

16. Odbor je stoga smatrao da je važno da OLAF uvijek podnese službeni pisani prijedlog kad želi pokrenuti dopunsku istragu (koristeći obrasce i predloške koji su već dogovoreni s EPPO-om). Time se osigurava: (a) poštovanje načela transparentnosti i (b) djelotvornost zadaća odbora u pogledu nadzora istražne uloge OLAF-a.

17. Odbor je utvrdio i da je u 75 % zaključenih predmeta dopunska istraga trajala kraće od godinu dana (u prosjeku osam mjeseci). U vrlo malom broju predmeta (10 – 20 %) istraga je trajala dulje od godine dana zbog objektivnih razloga, kao što je iznimna složenost predmeta istrage, među ostalim zbog velikog broja osoba i/ili zemalja na koje se istraga odnosila.

18. Odbor je zaključio da je taj mehanizam dosad funkcionirao kako treba i da su njegovom primjenom ostvareni obećavajući rezultati za budućnost. Pohvalio je trud EPPO-a i OLAF-a (kao i delegiranih europskih tužitelja i OLAF-ovih istražitelja uključenih u te predmete) da u borbi protiv prijevara što bolje iskoriste taj mehanizam.

19. Na temelju prethodno navedenih nalaza odbor je OLAF-u dao sljedeće dvije preporuke. *Prva* je da za podnošenje prijedloga za pokretanje dopunske istrage uvijek upotrebljava obrasce i predloške dogovorene s EPPO-om, čak i kad ga EPPO unaprijed neslužbeno obavijesti da će uložiti prigovor na pokretanje istrage. *Druga* preporuka je da taj postupak svakako uvrsti u svoje smjernice o istražnim postupcima.

20. Odbor će nastaviti pratiti dopunske istrage OLAF-a na godišnjoj razini.

2.3. ***Nadzor nad trajanjem OLAF-ovih istraga***

21. Člankom 7. stavkom 8. Uredbe o OLAF-u zahtijeva se da odbor pojedinačno analizira svaku istragu koja traje dulje od 12 mjeseci kako bi osigurao da se OLAF-ove istrage provode neprekinuto i u roku razmjernom njihovim okolnostima i složenosti.

22. Redovitim nadzorom trajanja OLAF-ovih istraga i razloga za neprimjereno kašnjenje odbor nastoji provjeriti je li došlo do vanjskog ili unutarnjeg uplitanja u nepristrano provođenje istrage. Dugotrajna istraga koja se ne može opravdati može ozbiljno negativno utjecati na: i. postupovna prava umiješane osobe i/ili ii. daljnje postupanje u pogledu istrage. Nadzorom duljine istraga odbor provjerava i jesu li ljudski i financijski resursi dodijeljeni OLAF-u učinkovito iskorišteni.

([7]) Vidjeti Mišljenje 1/2024 na sljedećoj poveznici: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

23. Odbor godinama posebnu pozornost posvećuje kontinuitetu i trajanju OLAF-ovih istraga. Posljednjih godina upozorava na nepostojanje jasnih i detaljnih odredbi u smjernicama o istražnim postupcima koje se odnose na trajanje OLAF-ovih istraga. Takva pravila jačaju pravnu sigurnost, a njihovo nepostojanje može biti štetno za transparentnost postupaka OLAF-a, osobito za umiješane osobe.

24. Kako bi propisno obavljao zadaće nadzora koje su mu dodijeljene Uredbom o OLAF-u, odbor mora imati pristup smislenim, sveobuhvatnim, dostatnim i pravodobnim informacijama. Novim člankom 15. stavkom 1. Uredbe o OLAF-u ([8]) određuje se da bi odbor trebao imati pristup svim OLAF-ovim informacijama i dokumentima koje smatra potrebnima za izvršavanje svojih zadaća praćenja i nadzora.

25. Trenutačni radni dogovori OLAF-a i odbora ([9]) odboru omogućuju djelomičan izravan pristup informacijama o predmetima koje su dostupne i evidentirane u OLAF-ovu sustavu upravljanja predmetima (OCM). Konkretno, u skladu s člankom 13. stavkom 2. radnih dogovora odbor mora imati potpun pristup otvorenim istragama koje traju dulje od 12 mjeseci.

26. U tom pogledu odbor je, kao i svake godine, od OLAF-a primio informacije o istragama koje traju dulje od 12 mjeseci. Kako bi bolje shvatio zašto određene istrage traju dugo, odbor je krajem 2022. odlučio razmotriti OLAF-ove istrage koje traju dulje od 36 mjeseci. Ti se predmeti trenutačno prate. Odbor istodobno i dalje razmatra kako se najbolje pobrinuti da njegov nadzor OLAF-ovih istraga koje traje dulje od 12 mjeseci bude što djelotvorniji i sveobuhvatniji.

2.3.1. *Izvješća o istragama duljima od 12 mjeseci koje je odbor primio 2023.*

27. Ako se istraga ne može zatvoriti u roku od 12 mjeseci od njezina pokretanja, na temelju članka 7. stavka 8. Uredbe o OLAF-u ([10]) glavni direktor OLAF-a dužan je 12 mjeseci nakon pokretanja istrage i svakih 6 mjeseci nakon toga formalno o tome izvijestiti odbor. U tim izvješćima OLAF navodi razloge zbog kojih je istraga i dalje otvorena i, prema potrebi ([11]), korektivne mjere koje je potrebno poduzeti radi ubrzavanja istrage i očekivani rok završetka istrage.

28. Odbor je 2023. od OLAF-a primio 620 izvješća o oko 404 pojedinačne tekuće istrage koje traju dulje od 12 mjeseci. Istraga je u 53,47 % predmeta trajala dulje od 24 mjeseca (slika 1). Raščlamba istraga OLAF-a po sektoru prikazana je na slici 2.

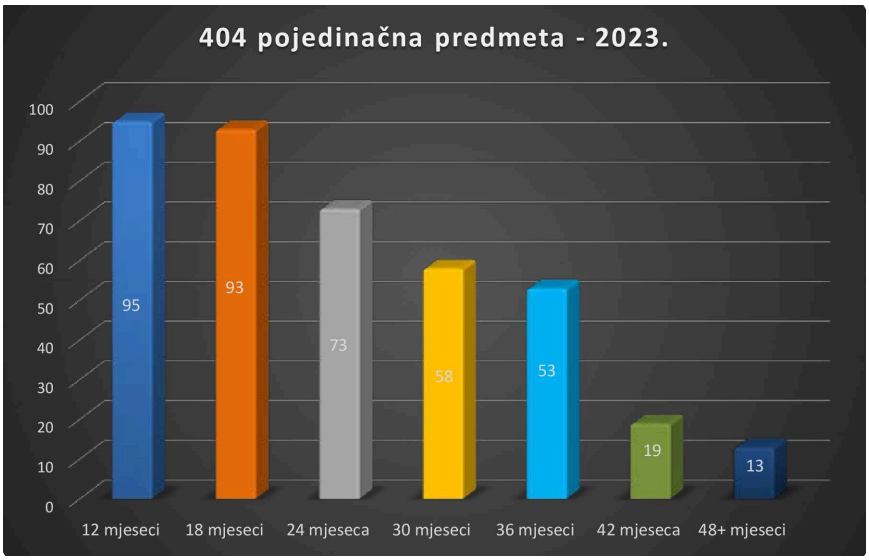
([8]) Kako je izmijenjena Uredbom (EU, Euratom) 2020/2223 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o izmjeni Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 u pogledu suradnje s Uredom europskog javnog tužitelja i djelotvornosti istraga koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (SL L 437, 28.12.2020., str. 49).

([9]) Radni dogovori OLAF-a i nadzornog odbora OLAF-a: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

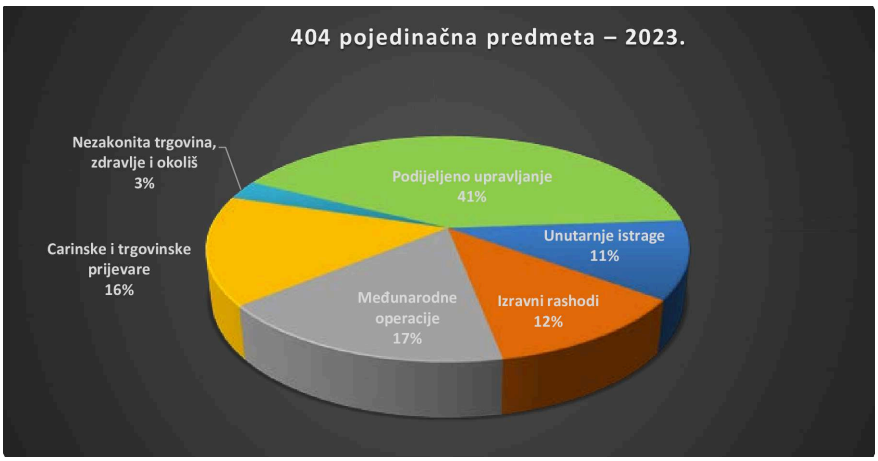
([10]) U članku 7. stavku 8. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013 navodi se sljedeće: „Ako se istraga ne može zatvoriti u roku od 12 mjeseci od njezina otvaranja, glavni direktor po isteku tih 12 mjeseci i svakih šest mjeseci nakon toga izvještava nadzorni odbor, pri čemu navodi razloge i predviđene korektivne mjere kojima se ubrzava istraga."

([11]) Riječi „prema potrebi" dodane su u tekst članka 7. stavka 8. Uredbe o OLAF-u Uredbom o izmjeni (EU, Euratom) 2020/2223.

Slika 1

Slika 2

2.4. *Nadzor odbora nad pojedinačnim pritužbama podnesenima OLAF-u*

29. Kao i svake godine, odbor je primio dvogodišnja izvješća i relevantne dokumente o pojedinačnim pritužbama koje je OLAF obradio. Glavni direktor obavijestio je odbor da je OLAF 2023. obradio ukupno tri pritužbe. Glavni direktor iznio je i pregled pritužbi koje je rješavao Europski ombudsman. OLAF je omogućio automatski pristup odgovarajućim predmetima u OLAF-ovu sustavu upravljanja predmetima, koji sadržava sve relevantne dokumente i informacije ([12]). Odbor se usredotočio na tri pritužbe koje je OLAF izravno obradio 2023. (jednu pritužbu podnio je svjedok, a dvije su podnijele osobe umiješane u istrage OLAF-a).

30. U prvoj pritužbi, koju je podnio svjedok, podnositelj je tvrdio da OLAF nije proveo istragu u razumnom roku. U svojem odgovoru podnositelju pritužbe OLAF je tvrdio da nisu povrijeđena primjenjiva pravila, kao i da je OLAF-ova istraga provedena neprekinuto i u razumnom roku. Odbor je naveo da je OLAF pružio zadovoljavajuće objašnjenje kako bi opravdao trajanje istrage. OLAF se posebno pozvao na složenost predmeta, njegovu osjetljivu prirodu, količinu prikupljenih informacija i brojne istražne aktivnosti koje su provedene. Odbor napominje da je isti svjedok podnio pritužbu i Europskom ombudsmanu o trajanju istrage i da ombudsman nije pronašao osnovu za pokretanje istrage o navodnom dugom trajanju OLAF-ove istrage.

([12]) U skladu s člankom 6. stavkom 2. radnih dogovora OLAF-a i nadzornog odbora.

31. U drugoj pritužbi koju je OLAF obradio umiješana osoba zatražila je od OLAF-a da zamijeni glavnog istražitelja zbog nedostatka nepristranosti u vođenju istrage. Nakon negativnog odgovora OLAF-a umiješana osoba podnijela je pritužbu nadzorniku postupovnih jamstava. Nadzornik trenutačno razmatra taj predmet.

32. U posljednjoj pritužbi umiješana osoba iznijela je sljedeće optužbe protiv OLAF-a: i. OLAF je prekršio članak 9. stavak 4. Uredbe o OLAF-u jer podnositelju pritužbe nije dao priliku da se prije zaključenja istrage izjasni o činjenicama iznesenima protiv njega i ii. OLAF je prekršio članak 10. stavak 3.b Uredbe o OLAF-u jer umiješanoj osobi nije omogućio pristup završnom izvješću o predmetu. Na temelju članka 9. stavka 4. Uredbe o OLAF-u i potrebe za očuvanjem povjerljivosti istrage glavni direktor odlučio je odgoditi pravo umiješane osobe da se izjasni o sažetku činjenica (pravo na saslušanje). Odbor napominje da je OLAF postupio u skladu s postojećim pravilima i procedurama te da je OLAF-ova odluka opravdana potrebom za očuvanjem povjerljivosti istrage.

33. Odbor napominje i da je OLAF u svim prethodno navedenim pritužbama pružio dostatna objašnjenja podnositeljima pritužbi i da je postupao u skladu s obvezom iz članka 41. stavka 2. točke (c) Povelje Europske unije o temeljnim pravima o „obvez[i] uprave da obrazloži svoje odluke”.

2.5. *Revizija OLAF-ovih smjernica o istražnim postupcima*

34. OLAF je nakon revizije Uredbe o OLAF-u (EU, Euratom) br. 883/2013 Uredbom o izmjeni (EU, Euratom) 2020/2223 odlučio izmijeniti postojeće smjernice o istražnim postupcima kako bi nove odredbe Uredbe prenio u nove interne smjernice i uspostavio jasan i usklađen okvir za sve aktivnosti istrage, potpore i koordinacije. Odboru je objasnio da je taj postupak revizije proveden u dvije faze.

35. U prvoj je fazi revizija bila ograničena na ono što je bilo neophodno kako bi se smjernice o istražnim postupcima uskladile s izmjenama uvedenima Uredbom 2020/2223 i početkom rada EPPO-a. Ta je faza završena, a nove smjernice o istražnim postupcima stupile su na snagu 11. listopada 2021. U svojim opaskama za glavnog direktora OLAF-a u pogledu revizije smjernica o istražnim postupcima od 17. kolovoza 2022. odbor je jasno naveo da će mišljenje o revidiranim smjernicama o istražnim postupcima izdati tek kad druga faza revizije bude dovršena ([13]).

36. OLAF je dovršio drugu fazu revizije krajem lipnja 2023., a nacrt smjernica o istražnim postupcima zatim je podnesen nadzornom odboru radi podnošenja službenih opaski ([14]). U okviru tog službenog savjetovanja održana je konstruktivna razmjena mišljenja u ranoj fazi između OLAF-a i odbora u izvještajnom razdoblju. Cilj joj je bio omogućiti odboru da pomogne glavnom direktoru OLAF-a u obavljanju njegovih zadaća ([15]).

37. Na temelju te razmjene odbor i OLAF održali su niz sastanaka i daljnju razmjenu mišljenja o sadržaju budućih smjernica o istražnim postupcima. Odbor je proveo temeljitu analizu određenih odredaba te je 28. srpnja 2023. uputio bilješku glavnom direktoru OLAF-a u kojoj je iznio svoja preliminarna stajališta o nekim važnim pitanjima, među ostalim o razini podrobnosti smjernica o istražnim postupcima i o njihovoj strukturi.

38. OLAF je 24. studenog 2023. dostavio revidiranu konačnu verziju nacrta smjernica o istražnim postupcima. Odbor namjerava iznijeti svoje opaske o nacrtu smjernica o istražnim postupcima tijekom 2024.

([13]) Zadnja rečenica članka 17. stavka 8. Uredbe o OLAF-u.

([14]) Opaske odbora o nacrtu novih smjernica o istražnim postupcima predmet su nacrta mišljenja odbora koje će donijeti u predstojećim tjednima.

([15]) Vidjeti uvodnu izjavu 37. Uredbe o OLAF-u.

3. **Suradnja**

3.1. ***Suradnja s OLAF-om***

39. Odbor je 2023. konsolidirao plodonosnu suradnju s OLAF-om nastavkom otvorenog i smislenog dijaloga s glavnim direktorom OLAF-a.

40. Odbor je nastavio s praksom pozivanja glavnog direktora OLAF-a i njegova osoblja na svoje redovite mjesečne sjednice kako bi upoznali i raspravili sva pitanja koja su relevantna za rad odbora i OLAF-a. Članovi odbora i tajništva također su održali službene i neslužbene sastanke s upravom i osobljem OLAF-a u sklopu pripreme rada odbora.

41. OLAF je na tim sastancima i u okviru tih razmjena obavijestio odbor o nizu prepreka na koje nailazi u istragama koje uključuju članove određenih institucija i istragama navodnog uznemiravanja u institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a. Odbor je sada odlučio razmotriti ta dva pitanja i o njima će izdati mišljenje tijekom 2024.

42. Odbor je od OLAF-a primio sljedeća izvješća u skladu s Uredbom o OLAF-u i uhodanim radnim praksama: i. izvješća o istragama koje traju dulje od 12 mjeseci; ii. izvješća o preporukama OLAF-a izdanima od 1. listopada 2013. koje nisu uzete u obzir i za koje je OLAF dobio odgovore od predmetnih nadležnih tijela u okviru godišnjeg postupka praćenja iz 2022., koja je odbor primio 8. lipnja 2023.; iii. izvješća o pritužbama upućenima OLAF-u u vezi s postupovnim jamstvima u tekućim istragama OLAF-a; iv. izvješća o predmetima za koje su informacije poslane nacionalnim pravosudnim tijelima i v. izvješća o odgodama na temelju članka 4. stavka 6. Uredbe o OLAF-u.

3.2. ***Odnosi s dionicima***

43. Odbor odgovara institucijama koje su imenovale njegove članove, a ujedno je i partner institucija EU-a u dijalogu. Odbor institucijama EU-a podnosi izvješća o svojim aktivnostima, može davati mišljenja na njihov zahtjev, priprema izvješća o istražnim pitanjima i razmjenjuje mišljenja s njima na političkoj razini ([16]).

44. Odbor smatra da je važno održavati redovit kontakt s institucijama EU-a i OLAF-ovim partnerima i dionicima kako bi se poboljšao protok informacija i dobili komentari na OLAF-ov rad. Odbor i njegovo tajništvo bili su u redovitom kontaktu s: i. povjerenikom za proračun i administraciju, koji je nadležan za OLAF (sudjelovanje na plenarnoj sjednici odbora održanoj 16. svibnja 2023.); ii. glavnim tajnikom Komisije (sudjelovanje na plenarnoj sjednici odbora održanoj 14. studenog 2023.); iii. Odborom za proračunski nadzor (CONT) Europskog parlamenta (predstavljanje godišnjeg izvješća odbora za 2022. koje je održala predsjednica 27. lipnja 2023. i predstavljanje svih članova nadzornog odbora 20. rujna 2023.); i iv. radnim skupinama Vijeća za borbu protiv prijevara (GAF) (predstavljanje godišnjeg izvješća za 2022. koje je predsjednica održala 21. lipnja 2023.). Izvjestitelj službe za koordinaciju borbe protiv prijevara (AFCOS) aktivno je sudjelovao na 10. sastanku AFCOS-a u Vilniusu u Litvi (18. i 19. listopada 2023.).

45. Nadzornica postupovnih jamstava pozvana je na plenarnu sjednicu odbora održanu 21. rujna 2023., na kojoj je predstavila svoje izvješće o radu za 2022.

([16]) Članak 15. stavak 1. Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013: „Nadzorni odbor glavnom direktoru upućuje mišljenja, uključujući po potrebi preporuke, među ostalim, o sredstvima potrebnim za izvršavanje istražne funkcije Ureda, o istražnim prioritetima Ureda i o trajanju istraga. Ta se mišljenja mogu dostaviti na vlastitu inicijativu, na zahtjev glavnog direktora ili **na zahtjev institucije, tijela, ureda ili agencije**, bez uplitanja u provođenje istraga u tijeku. […]
Institucijama, tijelima, uredima ili agencijama šalje se preslika mišljenja izdanih u skladu s trećim podstavkom."

46. Odbor je sudjelovao i u godišnjoj međuinstitucijskoj razmjeni mišljenja o OLAF-u koja se održala 25. listopada 2023. Odbor je aktivno sudjelovao na tom sastanku te je posebno naglasio važnost osiguravanja kvalitetne suradnje između OLAF-a s jedne strane i EPPO-a, Eurojusta, Europola i Europskog revizorskog suda s druge strane. Odbor je istaknuo da je ta suradnja ključan element u borbi protiv prijevara koje utječu na financijske interese EU-a u Ukrajini i na učinkovitost sankcija koje je EU već izrekao trećim zemljama.

47. Odbor je pomogao Komisiji i u postupku odabira za imenovanje viših dužnosnika u OLAF-u. Njegovi članovi sudjelovali su i na sastancima Komisijina savjetodavnog odbora za imenovanja.

4. **Upravljanje i resursi**

4.1. ***Načini rada nadzornog odbora***

48. Odbor je 2023. održao 12 plenarnih sjednica, hibridnih ili putem interneta ([17]). Odbor je imenovao izvjestitelja za svaku razmotrenu glavnu temu. Izvjestitelji su s tajništvom pripremali nacrte izvješća za raspravu na plenarnim sjednicama. Predsjednica, izvjestitelji i članovi tajništva isto su se tako redovito sastajali kako bi radili na konkretnim pitanjima.

4.2. ***Tajništvo***

49. Tajništvo je 2023. nastavilo podržavati članove odbora u izvršavanju njihovih dužnosti, čime je pružena potpora neovisnosti OLAF-a. Odbor je u studenom 2023. održao razmjenu mišljenja s glavnim tajnikom o manjku resursa u tajništvu. Ti su resursi potrebni kako bi se pružila potpora radu nadzornog odbora i nadzornika postupovnih jamstava te kako bi se očuvala potrebna podjela zadaća između ta dva tijela. Odbor je naglasio da je njegova sposobnost da obavlja svoje zadaće 2023. bila znatno narušena zbog premalog broja osoblja u tajništvu, koje je bilo uključeno i u osiguravanje poštovanja rokova u kojima je nadzornik postupovnih jamstava trebao riješiti pritužbe podnesene protiv OLAF-a. Stoga je odbor pozvao glavnog tajnika da donese i provede potrebne organizacijske mjere kako bi tajništvo moglo raspolagati odgovarajućim ljudskim resursima za potporu odboru u ispunjavanju njegove uloge. Tajništvo je 2023., kao i ostatak Komisije, nastavilo s hibridnim načinom rada, u kojem se rad u uredu kombinirao s radom na daljinu, i realiziralo program rada dogovoren s nadzornim odborom.

50. Tajništvo je od ožujka 2017. administrativno dio Ureda Europske komisije za upravljanje individualnim materijalnim pravima i njihovu isplatu (PMO), ali je smješteno u odvojenoj sigurnosnoj zoni unutar OLAF-ovih prostora. Nadzorni odbor u mnogo je navrata izrazio dvojbe o tome je li „hibridna” pripojenost njegova tajništva PMO-u najprimjerenija lokacija.

51. Odbor ponavlja svoje stajalište da bi, s obzirom na svakodnevnu interakciju tajništva s osobljem OLAF-a za potrebe zadaća nadzora koje trenutačno provodi odbor, primjereno mjesto unutar sigurnosne zone OLAF-a omogućilo tajništvu učinkovitiji rad.

4.3. ***Proračunska pitanja***

52. Proračun odbora za 2023. iznosio je 200 000 EUR. Stvarni iznos isplaćen do kraja 2023. iznosio je 179 241,67 EUR, što je otprilike 90 % ukupnog iznosa.

53. Direktor PMO-a je dužnosnik za ovjeravanje koji je na osnovu daljnjeg delegiranja ovlasti odgovoran za rashode.

([17]) Od siječnja do prosinca 2023.